

viscera contractio, ex maiore impedimento, quo extra ferri prohibetur: nō quōd aliquando non obfit A
 somnus, & ea non pariat, quæ illic dicit, vt in sopore accidit, qui fit inuadente febre cum rigore: sed vt
 hoc peculiarem habet nocenti causam, ex nimia sanguinis, & spiritus contractione, in qua periculi-
 tatur calor suffocari: ita in multis alijs soporibus, qui alias habent causas, à quibus nec calor, nec aliud
 quidpiam in visceribus mutatur, contingit idem fieri in illis, quod in somno naturali accidit: ex me-
 diocri enim materia, quæ in illis locis, in vtroq; somno reperiri potest, bona concoctio sequi est apta:
 vt ostendunt vrinæ & excrementa, quæ in multis soporibus emittuntur, simillima sanis, concoctionis
 rectè peractæ euidentissima inditia. Igitur potest qui somno præter naturam opprimitur, quædā ope-
 ra naturæ obire, non deterius, quàm qui moderato somno detinentur. Illud verò nunc docendū sequi-
 tur, quur animalia semper vigilare nequeant, sed tandem dormire cogantur: quur præterea finiatur so-
 mnus, nec ille quidem perpetuus esse possit. Aristoteles in libro de Somno & vigilia scribit, fieri non
 posse, vt animal semper vigilet: quā necesse est quicquid functionē aliquā naturæ exercet, temporis spa-
 tio fatiscere, & tandem succumbere: quod docent inquit oculi, & manus, quæ post diurnam actio-
 nem coguntur sua opera intermittere, & quiescere. Quæ quidem in re, illud primum dici potest, q
 non in omnibus corporis functionibus reperitur huiusmodi lassitudo, & impotentia ad agendum:
 quædam enim perpetuæ sunt, nec vnquam intermittuntur, sicut cordis, & arteriarum pulsus, respira-
 tio, concoctiones, distributionesq; alimenti. Deinde docendum erat quur nequeant actiones semper
 esse in officio. Scribit ille quidem (quod experimur, & omnes agnoscunt) oculum inquam videre, &
 manus apprehendere icemper non posse, sed causam non explicat, quur ita fieri sit necessarium. Igitur
 quum actiones quædam perpetuo fiant, aliæ verò cessent, quærenda huius diuersitatis ratio est: que
 meo quidem iudicio petitur partim ex necessitate actionis, partim ex loco vnde agendi vis emanat,
 aut suum munus exercet: aliquando verò ex robore, quod in actionibus requiritur: in alijs autem ex
 ipso agente, & materiæ quæ patitur, præsentia: eas enim operationes continuè fieri oportuit, naturæ
 prouidentia, sine quibus animal protinus extinguitur; quandoquidem frustra natura studuisset ani-
 malis generationi, nisi simul prospexisset, quo pacto iam genitum, augeri, conseruarique possit. Ita-
 que respiratio, & pulsus perpetuo exercentur; quoniam sine illa calor, & sine hoc vita consistere ne-
 quit; sensus verò, cogitatio, memoria, motus voluntarius, eo excepto, qui ad respirationem facit, perpe-
 tuò non fiunt, quia illorum opus semper necessarium non est, adeò vt naturæ illius continuitati pro-
 uidere cogatur; ac interim ob loci distantiam nequit ei parti, vnde prodeunt, aut vbi exercentur hui-
 smodi operationes, adesse calidum, sine quo nulla actio (vt antea ostendimus) fieri potest. cogitur
 enim calidum innatum aliquando sese recipere ad suos fontes, vt resolutus restauretur, augeat-
 turque vel vt seruiat internarum partium actionibus, à quibus ille prodit; quibus sufficere non
 potest, si in vniuerso corpore diffunditur. Requiritur præterea sensationes, cogitationes, & mo-
 tiones, plurimum calidi innati: vnde videmus eos inhabiles esse ad talia opera, quibus infirmus est
 calor. Itaque quum semper nequeat calidum innatum abundare in externis partibus corporis, quo-
 niam ex sanguine, qui per intervalla gignitur, intus augetur, restauraturque ideo deficiente suo in-
 strumento, illas quoque actiones deficere necesse est. At concoctiones, distributiones, retentiones-
 que alimenti, in singulis partibus continuæ sunt, quoniam semper aliquid est in venis, quod retineri,
 attrahi, concoqui, distribuique potest, & quælibet pars insitas habet huiusmodi facultates, nec vnquā
 calore penitus destituitur, qui ad sui proportionem his functionibus ministret. Ventriculus verò nō
 semper concoquit, quia materiam extrinsecus sumit, quæ priore consumpta deficit. Quia ergò conti-
 nuò suppeditatur alimentum, ideo per intervalla concoctio obitur. Igitur semper nequit vigilare ani-
 mal, non quōd vniuersas corporis functiones tandem debilitari, & fatiscere necessarium sit, vt Aristo-
 teli placuit: sed quia sensationes ipsæ perennes esse nequeunt: propterea quōd nec prouidentia naturæ
 perpetuæ esse cogantur: quum satis sit illas per intervalla exerceri: nec calidum innatum potest sem-
 per vsque ad cerebrum, & nervos prorumpere, aut certè non sufficiat exigua illius portio, ad assiduas
 sensationes, quarum partes, & origo, à fontibus caloris procul distant, aut quōd sæpe vniuersus calor,
 aut certè maxima illius pars, ad interna viscera abire cogatur. Cur verò necessario vigiliam sequatur
 somnus, putat Aristoteles fieri, quoniam quum illa contraria sint, necessario oportet ex contrario-
 rum ratione alterum adesse, vbi alterum abest. Itaque quum vigilia semper fieri nequeat, somnum
 sequi, necessarium esse. Est quidem contrariorum hæc ratio, sed non priuationis, & habitus: illa enim
 vicissim sese excipiunt, hæc verò minimè: quandoquidem ex eo authore sumpta est vulgaris ea senten-
 tia: à priuatione ad habitum non fieri reditum: quare si somnus priuatio est sensuum, & vigilia, si hæc
 finita succedit ille, sequetur quidem somnus vigiliam, sed ille nunquam finietur, vt rursus vigilia fieri
 possit. An dicendum est, somnum non esse propriè priuationem, sed intermissionem, & cessatio-
 nem quandam, quam necessario quidem fieri oportet; quoniam si vigilare est agere, aut ad sensatio-
 nem sequitur vigilia, & dormire est quiescere, vel ad quietem sensuum sequitur somnus, necesse est so-
 mnum sequi vigiliam, quoniam motum quies sequitur; fieri autè non posse vt semper dormiat animal
 ideo putat Aristot. quōd somnus sensitiuæ partis sit affectio quædā, nempè vinculum quoddā, & im-
 mobilitas,